

HACIMUSALAR HÖYÜĞÜ KAZILARI

Hacimusalar Höyüğü Elmalı-Kaş karayolu üzerinde, Elmalı ilçe merkezinin 14.5 km güney-batısında Elmalı Ovası'nın merkezine yakın bir noktada yer almaktadır. Deniz seviyesinden yaklaşık 1040 m. yüksekliktedir. Ovanın en önemli akarsuyu, toplam uzunluğu 41 km. olan Akçay'dır. Plinius'un sözünü ettiği Adesa Irmağı bu olmalıdır. Ovanın güneybatısındaki Akdağ'ın Gömbe ve Beypınar kaynaklarından doğan Akçay'ın kollarından biri Hacimusalar Höyüğü'nün yaklaşık 750 m. güneyinden geçerek Avlan Ovası'nda son bulmaktadır.

Höyük yuvarlak bir görünüme sahip olup 300x350 m. boyutundadır. Yüksekliği ise 10-12 m. olup, batı kesimi deniz seviyesinden 1059 m. yukarıda yer almaktadır. Kenarları yüksek, ortası çukur olan höyüğün yamaçlarında teraslar görülmektedir. Höyükte çalışılan beş ana alanda yoğun mimari kalıntılar görülmektedir. Doğu yamacında kerpiçten kalın bir sur duvarı ile kuzey yamacında kerpiç duvarı destekliyen kumtaşından bir diğer sur duvarı kalıntısı, höyük yerleşmesinin oldukça iyi tahkim edilmiş olduğunu göstermektedir. Çanak çömlek analizleri, duvarların İ.Ö. 6. ve 5. yüzyıllara, geç duvarların ise Hellenistik döneme tarihlenebileceğini göstermektedir. Gün ışığına çıkartılmış olan buluntular, Höyüğün Neolitik Dönem'den itibaren Kalkolitik, Erken Tunç ve Demir Çağlarında da yerleşildiğini, bu yerleşmenin Roma ve Erken Hristiyanlık dönemlerinde ise yoğunlaştığını belgelemektedirler. Höyüğün ortasında ise üç evreli bir kilise yapısı bulunmaktadır. Kilisenin en erken evresi, üç konçlu bir şapel yapısına sahip olan bazilikadır. Bu evreyi üç konçlu bir kilise yapısı izlemektedir. Sonuncu evre ise kare içinde haç planlı küçük bir kilise ile temsil edilmektedir. Kilisenin her üç evresinde de çevredeki antik yapılardan getirilmiş olan devşirme malzeme kullanılmıştır. Hacimusalar Kilisesi'nin antik dönem piskopos listelerinde adı geçen 'Choma' piskoposluk merkezi olduğu düşünülmektedir. 2000 yılı kazı çalışmaları sırasında kireç taşından bir heykelin kaidesine ait yazılı bir blok ele geçirilmiştir. "Aurelius Diogenikastos" adına düzenlenmiş bir methiyeyi içeren ve İ.S. en geç 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Yunanca bu yazıtta 'Choma' kilise törenlerinden de söz edilmektedir. Bu yazıt kilisenin önemini belgelemektedir.

2007 yılında Höyüğün kuzey yamaçlarındaki araştırmalarda çok yoğun Erken Tunç devri tabakalarına inilmiş ve Elmalı ovasının, Erken Tunç devrinin görkemli buluntuları höyüğün önemini birkez daha gözler önüne sermiştir.